

Nevyriausybinių aplinkosaugos organizacijų „Baltijos aplinkos forumas“ ir „Lietuvos ornitologų draugija“

Viešas kreipimasis

Lietuvos Visuomenei
Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
UNESCO Sekretariatui Lietuvoje

2020-07-20, Vilnius

DĖL ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO NIKOJIMO

Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino Žuvinto biosferos rezervato nuostatus, kuriais įteisina neatsakingą ir moksliniais pagrindais nepagrįstą gamtos turtų naudojimą Žuvinto gamtiniame rezervate – seniausioje šalies saugomoje teritorijoje. Šie nuostatai patvirtina privilegiją į mažai kontroliuojamą žvejybą ir uogavimą dar negirdėtam skaičiui - beveik tūkstančiui gyventojų. Tai yra planuojama įteisinti ir įstatymais, keičiant Saugomų teritorijų bei Specialiųjų žemės sąlygų įstatymų punktus, draudžiančius ūkinę veiklą rezervatuose.

Nutarimas ignoruoja mokslinių tyrimų duomenis, kurie rodo, jog Žuvinto ežere žuvų gaudymas turi neigiamą poveikį šio išskirtinai seklaus ir jautraus ežero ekosistemai, o plėšriosios žuvys šiame ežere sparčiai nyksta.

Nutarimas skaldo pilietinę visuomenę, nes be jokio aiškaus pagrindo vienai dirbtinai atrinktai, įstatymais neapibrėžtai visuomenės daliai suteikia privilegijuotas teises naudotis gamtos turtais išskirtinės gamtinės vertės teritorijoje, kuri yra išlaikoma ir prižiūrima visų mūsų piliečių lėšomis.

Nutarimas prieštarauja demokratiniams teisėkūros principams, kai sprendimai priimami pasitarus su visuomene, mokslininkais, visais suinteresuotaisiais, o žemesnės teisinės galios teisės aktai neprieštarauja aukštesnės teisinės galios teisės aktams ar tarptautiniams įsipareigojimams.

Šis egoistiškų priemonių taikymas išskirtinai Žuvinto gamtiniame rezervate, be kita ko, mažina šios teritorijos išskirtinę gamtinę ir mokslinę svarbą kitų valstybinių gamtinių rezervatų atžvilgiu. Žuvintas yra vienintelė Lietuvos teritorija, kuri priklauso UNESCO pasauliniam biosferos rezervatų tinklui, tad ir jo apsauga turi būti griežtesnė nei kitų rezervatų, o apsaugos pakeitimai turi turėti aiškų gamtosauginį tikslą ir mokslinį pagrindą.

Iki šiol nei vienu įstatymu, netgi tais, kurie galiojo gūdžiais sovietiniais laikais, žvejyba gamtiniuose rezervatuose nebuvo leidžiama. Net tais laikais, kai šiame ežere žvejodavo partiniai ir tarybiniai veikėjai, žvejyba buvo įteisinama kaip išimties tvarka taikoma priemonė kovai su žuvų dusimu.

Lietuvos gamtiniai rezervatai privalo būti išsaugoti ateities kartoms kaip nepaliestos ir nenaudojamos natūralios gamtos oazės, kuriose žmogus tiria, stebi, mokosi ir, esant išskirtinei būtinybei, imasi priemonių - atkurti gamtos vertybes.

Esame pilietinė visuomenė, kurios gamtosauginiam sąmoningumui pagrindus padėjo prof. T.Ivanauskas, kurio iniciatyva įkurtas šis rezervatas. Lietuvos piliečių sąmonėje ši vieta yra neliečiama ir privalome visi kartu formuoti supratimą, kad gamtos vertybės mūsų šalyje yra patikimai saugomos, o ne aukojamos dėl neiškių ambicijų, politinių kovų ar rinkimų agitacijos.

Kreipiamės į Lietuvos Respublikos Prezidentą: Žalesnės Lietuvos vizija negali būti be tinkamo vertingiausių gamtinių teritorijų – gamtinių rezervatų apsaugos užtikrinimo, negali būti griunami gamtosaugos principai vienu neatsakingu Vyriausybės nutarimu. Pareikalaukite sustabdyti Žuvinto biosferos rezervato nuostatuose numatytą niokojantį rezervato ekosistemą Žuvinto gamtinio rezervato gamtos turtų naudojimą.

Kreipiamės į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, kuri viešai deklaravusi apie pritarimą ES Biologinės įvairovės strategija iki 2030 m. - išplėsti ES saugomų teritorijų tinklą iki 30 proc., o 10 proc. visų šių saugomų teritorijų, įskaitant pirminius miškus (angl. primary forests), patvirtinti griežtai saugomomis (angl. strictly protected), primindami, kad Lietuvoje saugomos teritorijos sudaro 17,64 proc., 13 proc. iš jų sudaro Natura 2000, o rezervatai - tik apie 1 proc.

Sustabdykite visų Žuvinto rezervato nuostatų straipsnių galiojimą, kurie prieštarauja Saugomų teritorijų įstatymui, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymui, nesuderinami su Mėjėjiškos žūklės įstatymu, prieštarauja Europos sąjungos sutarties punktams, įsipareigojimams UNESCO išsaugoti Žuvinto gamtinį rezervatą kaip biosferos rezervato rekomendacijas atitinkančią teritoriją.

Kreipiamės į Lietuvos Respublikos Seimo narius nepritari Seimui pateiktam Saugomų teritorijų įstatymo 2 straipsnio 29 p. ir 7 str. 2 d. papildymui ir rengiamam pateikti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 65 straipsnio 2 dalies pakeitimui.

Jeigu pritarсите šiam nutarimui, ar sugebėsite savo rinkėjams paaiškinti, kaip Lietuva įgyvendins ES Žaliąjį kursą ir gamtosauginius įsipareigojimus Europai?

Kreipiamės į UNESCO sekretoriata Lietuvoje: Lietuva įsipareigojo UNESCO išsaugoti Žuvinto biosferos rezervatą Pasaulio biosferos rezervatų sąrašė, o jo branduolį Žuvinto gamtinį rezervatą išsaugoti neliečiamą, nenaudojamą ūkiniais tikslais. Tikimės Jūsų kreipamosi į UNESCO generalinį sekretorių, siekiant paraginti Lietuvą laikytis duotų įsipareigojimų.

Kreipiamės į šalies visuomenę: dalindamiesi šiuo laišku ir pareikšdami savo nuomonę, paremkite mūsų siekį išsaugoti saugomas teritorijas, ir ypač gamtinius rezervatus. Ateities kartoms savo šalį turime palikti švaresnę, harmoningesnę ir mažiau nuniokotą.

Pagarbiai,

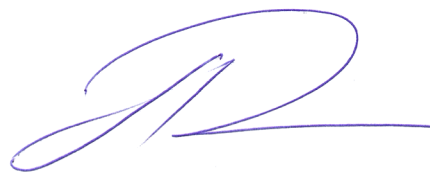
Žymantas Morkvėnas

Baltijos aplinkos forumo direktorius

(siunčiama tik el. paštu)

Ž.Morkvėnas: e.p. zymantas.morkvenas@bef.lt, t.: 861472597

E. Drobėlis e.p. eugenijus.drobėlis@birdlife.lt, t.: 867532898

Liutauras Raudonikis

Lietuvos ornitologų draugijos direktorius